

Vlaams
Parlement

vergadering **C109**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 24 januari 2018

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Rob Beenders aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de stand van zaken van het interfederale Energiepact, met name wat de kernuitstap betreft – 720 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de betrokkenheid van de (petro)chemische sector bij de totstandkoming van het interfederale Energiepact – 737 (2017-2018)	3
VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de mogelijke gevolgen voor windturbineprojecten in Vlaanderen van het vernietigingsarrest van de Raad van de State van 16 november 2017 – 617 (2017-2018)	7
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de aangekondigde Nederlandse volumebeperking van de productie van aardgas en de gevolgen voor Vlaanderen in het algemeen en de omvorming van de gasnetten in het bijzonder – 796 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de voorbereiding van de overschakeling van laag- naar hoogcalorisch aardgas – 851 (2017-2018)	9

**VRAAG OM UITLEG van Rob Beenders aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de stand van zaken van het interfederale Energiepact, met name wat de kernuitstap betreft
– 720 (2017-2018)**

**VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de betrokkenheid van de (petro)chemische sector bij de totstandkoming van het interfederale Energiepact
– 737 (2017-2018)**

Voorzitter: de heer Bart Nevens

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Minister, ik had deze vraag om uitleg al in december van vorig jaar ingediend, maar ze is nog altijd actueel. Ondertussen hebben we al heel wat kunnen lezen in de media, maar ik denk dat het niet slecht is om ook in dit halfrond een stand van zaken te geven rond dat Energiepact, vertrekkende vanuit de tekst die op dit moment voorligt en die is opgemaakt door de vier energieministers.

Op dit moment lijkt er wat stilte te zijn. Hopelijk is dat goed nieuws en betekent dat ook dat die energievisie kan uitmonden in een Energiepact, waarbij er afspraken worden gemaakt over de partijgrenzen heen, het liefst ook nog samen met de oppositie, zodat er een stabiele tekst op tafel ligt, die de toets van de verkiezingen kan doorstaan op lange termijn, zodat we uiteindelijk evolueren naar een visie die politieke stabiliteit geeft, maar die ook het investeringsklimaat garandeert om de omslag naar hernieuwbare energie voor eens en voor altijd te maken.

De minister-president heeft op een bepaald moment aangekondigd dat er 'op een vrijdag' een akkoord zou zijn. Er is ook al overleg geweest met de minister-president en de Federale Regering. We lezen echter elke dag dat er nog wel wat vragen zijn, en dat zet een rem op die noodzakelijke investeringen in hernieuwbare energie.

Hoever staat het vandaag met de realisatie van dat interfederale Energiepact? Zijn er de afgelopen weken nog gesprekken geweest? Staan er nog gesprekken op de agenda?

Hebt u zicht op een eindpunt waarop de tekst kan worden afgeklopt? Is er intussen ook binnen de Vlaamse Regering een gedragen visie betreffende de kernuitstap? Zo ja, wat is die visie? Zo neen, hoe zult u ervoor zorgen dat er een gedragen visie komt?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Het Energiepact beroert al een aantal weken de gemoederen. Wat de Vlaamse Regering met dit pact van plan is, is me niet meer zo duidelijk. Ik verneem wel dat premier Michel nog deze maand wil gaan samen-zitten met de chemie- en farmasector over de impact van het pact. Misschien is dat ondertussen al gebeurd. Deze vraag dateert immers van begin deze maand.

Voor al de petrochemiebedrijven uitent zware kritiek op het pact. Om een antwoord te kunnen bieden op die kritiek, zal de premier de zogenaamde High Level Group Chemie en Life Sciences bijeenroepen.

Minister, de petrochemiebedrijven behoren tot de grootste stroomverbruikers in ons land. Een verhoging van de energiefactuur zou hun productiekosten dan ook

gevoelig verhogen. De chemiefederatie essenscia had eerder al een gelijkaardige kritiek laten horen. Tijdens eerdere besprekingen aangaande het ontwerp van dit pact werd gesteld dat iedereen betrokken werd. De reactie van de chemie- en farmasector laat minstens vermoeden dat althans zij niet of niet voldoende betrokken zijn geweest. Vandaar mijn vraag: werden de vertegenwoordigers van de petrochemiebedrijven om advies gevraagd bij het uitwerken van het ontwerp van het pact? Door wie werden die chemie- en petrochemiebedrijven vertegenwoordigd? Werd de chemiefederatie essenscia geraadpleegd bij het opstellen van het ontwerp van het pact? Werden de ingewonnen adviezen mee verwerkt in het ontwerp van het Energiepact? Indien niet, waarom niet? Indien de chemie- en petrochemiebedrijven niet werden betrokken bij het uitwerken van het Energiepact, wat was de reden daarvoor?

Premier Michel wil de High Level Group Chemie en Life Sciences bijeenroepen. Is het Vlaamse Gewest ook vertegenwoordigd in dat overlegorgaan? Indien niet, kan het Vlaamse Gewest of u als minister vragen om alsnog uitgenodigd te worden op die bijeenkomst?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Bedankt voor de vragen, collega's. Ook bedankt voor de bezorgdheid rond het Energiepact. Zoals aangekondigd door de Federale Regering en de federale minister van Energie en de eerste minister, is het momenteel wachten op de studie die de federale minister heeft besteld. Sowieso worden de teksten nu bekeken en hier en daar verfijnd. Wij hebben de visienota wel al besproken op de interkabinettenvergaderingen, maar de tekst zelf is nog niet op de regering geweest. Ook daar hebben wij duidelijk laten verstaan, zowel de minister-president als ikzelf, dat wij nu eerst wachten tot het op federaal niveau zijn beslag heeft gehad.

Ik heb hier in de commissie ook al een paar maal gezegd dat de kernuitstap een federaal issue is en dat dat daar zijn beslag moet kennen. Ik vind de pogingen om het altijd maar weer hier op het Vlaamse niveau te brengen, misschien wel lovenswaardig. Ik kan alleen maar zeggen dat ik altijd ben blijven uitgaan van de resolutie van het Vlaams Parlement, die hier is goedgekeurd. Ik denk niet dat ik mij er als Vlaams minister van Energie aan moet wagen om andere standpunten in te nemen dan wat jullie hier zelf kamerbreed hebben goedgekeurd en aangenomen. Ik zal nog eens citeren uit de resolutie: "Minstens worden de huidige federaal besliste kernuitstap en de doelstellingen van de Europese Energie-Unie als uitgangspunt genomen." Het is dus het Vlaams Parlement zelf dat in zijn resolutie gezegd heeft dat de Vlaamse Regering dit moet doen. Als ik dan als Vlaams minister van Energie aan tafel zit met de federale, Waalse en Brusselse regeringen, ben ik wel de allerlaatste die de beslissingen die genomen zijn op het federale niveau, in vraag mag stellen, want het Vlaams Parlement heeft in zijn resolutie uitdrukkelijk gezegd dat ik dat niet mag doen en dat ik die uitgangspunten moet bewaken.

Voor de rest kent iedereen mijn standpunt en mijn motivatie. Mijn motivatie is inderdaad dat ik een Energiepact moest maken. En we zijn het daar allemaal over eens. Ik heb de voorbije weken gesprekken gevoerd en iedereen, meerderheid en oppositie, is het over één iets eens: dat Energiepact moet er komen, dat Energiepact is noodzakelijk.

Er staat heel wat in dat Energiepact dat op geen enkele manier de discussie al heeft gehaald. Dat vind ik bijzonder jammer, omdat sommige mensen smalend hebben gedaan over het Energiepact, zeggende dat het maar 22 pagina's telt. Ik stel vast dat heel veel mensen een stukje van een pagina hebben gelezen, en de 21 andere pagina's niet. Ik ben daar zeer bezorgd over. Dit gaat niet over de

gewone man in de straat. Het gaat over leidende figuren in onze samenleving, die in hun standpunten en vragen aan mij duidelijk aantonen dat ze het Energiepact niet eens hebben gelezen. Dat is heel betreurenswaardig.

Het is nodig voor de toekomst, voor onze samenleving, voor onze kinderen en kleinkinderen. We moeten dringend, nu, actie ondernemen op het vlak van renovatie, van mobiliteit, van energieproductie enzovoort, maar finaal is het blijkbaar te veel gevraagd om het document toch eens door te nemen. Nu moeten wij wachten tot de studie die door de federale overheid wordt aangekondigd, eerst op tafel ligt voor we met de Vlaamse Regering verder kunnen gaan.

Mijnheer Danen, er is een ander traject gereden dan bij de Stroomversnelling. De Stroomversnelling, de Vlaamse energievisie, dat ging vrij vlot. We hebben experts, burgers en organisaties samengebracht en die hebben allemaal een engagement ondertekend dat ze zouden meewerken. Dat hebben ze ook gedaan. We hebben een finale tekst gemaakt, die naar de regering is gestuurd en de regering heeft die unaniem en zonder enige discussie goedgekeurd. Dan is die tekst naar hier gekomen en iedereen is het erover eens.

Trouwens, heel wat elementen van de Stroomversnelling zitten in het Energiepact. Om een voorbeeld te geven: wat mobiliteit betreft, hebben wij in de Stroomversnelling uitspraken gedaan en standpunten ingenomen over fossiele brandstoffen die we voor wagens gaan gebruiken. We hebben duidelijk gezegd dat we de richting van milieuvriendelijke wagens willen uitgaan tegen 2035. Ik ben ervan overtuigd dat dat nog sneller kan. Als andere gewesten nog sneller willen gaan, moeten ze dat maar doen. In het Energiepact staat ook 2035. Dat is de Vlaamse visie die is overgenomen door de interfederale ministeriële groep.

Eerst hebben we in de Stroomversnelling gevraagd om mee te werken. Interfederaal hebben we dat anders gedaan. We hebben zowel voor de burgers als voor de stakeholders bevragingen georganiseerd. Elke stakeholder, zowel de industrie als de milieuverenigingen, hebben kunnen deelnemen aan de bevraging die net voor de zomer plaatsvond. Iedereen heeft zijn insteek gegeven, ook essenscia. Het is niet zo dat we na de bevraging nog eens de verschillende stakeholders bij elkaar hebben geroepen en uitgenodigd voor het verdere traject.

Heel wat mensen hebben mij gezegd dat dit er al moest liggen in 2015. Ik heb inderdaad – ik geef dat eerlijk toe – gesleurd en getrokken om dat eind 2017 af te werken. Nog eens overleg plegen met alle stakeholders ging alleen maar zorgen voor nog meer vertragingen. De insteek van de verschillende stakeholders is gebundeld en diende als insteek voor het pact. Ik heb begrepen dat een aantal sectoren zich zorgen maken, voornamelijk over de prijs, over de factuur voor de ondernemingen. Ook dat zit in het Energiepact, ook daar hebben we de energienorm in meegenomen. Die moet dan verder op het federale niveau worden uitgewerkt. Ondertussen hebben wij op het Vlaamse niveau al de 'supercap' ingevoerd.

De eerste minister heeft de federale High Level Group Chemie en Life Sciences bijeengeroepen. In die federale groep zijn wij als Vlaamse Gewest niet vertegenwoordigd. Op Vlaamse niveau bestaat er ook een dergelijke werkgroep. Het spreekt natuurlijk voor zich dat ik met de organisaties die zich zorgen maken, wel gesprekken voer. Vorige maandag was ik op een werklunch bij Agoria. Daar heb ik iedereen toegesproken en iedereen kon mij vragen stellen. Er zijn uiteraard ook gesprekken met het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) en met essenscia. Met iedereen die op dit moment zijn bekommernis uit, zijn er gesprekken. Finaal wachten wij tot de studie van de federale overheid wordt opgeleverd.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Minister, ik begrijp dat het Energiepact nu in de wachtmodus zit. Als ik alle studies die nu beschikbaar zijn – het is een complexe materie, daarover zijn we het eens –, bekijk, dan is mijn redenering dat, ongeacht de beslissing die er wordt genomen – of we nu een volledige kernuitstap doen in 2025 of een gedeeltelijke en we houden nog twee kerncentrales over –, de energiebevoorrading altijd een probleem zou zijn, zeker tot 2030. Zelfs met het scenario dat de N-VA twee kerncentrales openhoudt omdat we anders een probleem hebben met de energiebevoorrading, zullen we nog bijkomende initiatieven moeten nemen om de energiebevoorrading te garanderen. Over die conclusie zijn we het eens.

Als we bijkomende initiatieven moeten nemen zoals bijvoorbeeld gascentrales, en er moeten ondersteuningsmechanismen worden ontwikkeld om die te stimuleren, dan gaan we onder toezicht van Europa staan. Na het afkloppen van een energievisie gaan we de week daarop niet met gascentrales kunnen beginnen. We staan onder toezicht van Europa, en dat is een heel strenge procedure, die ook heel lang duurt en complex is en waarvoor heel doordachte dossiers moeten worden opgemaakt, en waar vooral tijd in kruipt. Kunnen we de wachtmodus dan nu niet gebruiken om de gesprekken met Europa op te starten? Kunt u dat initiatief niet nemen met de vier ministers, om de tijd die we nu verliezen omdat we moeten wachten, te winnen met Europa? Als uiteindelijk blijkt dat dat niet nodig is, dan hebben we tenminste geen cruciale tijd verloren.

We gaan naar verkiezingen. Als we in de tweede helft van 2018 met Europa moeten gaan onderhandelen, vrees ik dat er niets meer gaat gebeuren tot na de verkiezingen van 2019. Dan gaan we misschien echt te laat zijn. Dus ik zou eigenlijk willen vragen of die redenering klopt. Kunnen we niet nu – in de wachtmodus – vanuit de vier ministers een initiatief nemen om al gesprekken op te starten met Europa? Kunnen we niet nu al dossiers opmaken om de energiebevoorrading, die toch nodig is, te garanderen? Dan kunnen we later nog beslissen hoeveel van die gascentrales er moeten komen. Dan hebben we tijd gewonnen door de gesprekken die we toch moeten voeren met Europa al op te starten.

Johan Danen (Groen): We hebben inderdaad lang gewacht op die energievisie, en toch lijkt het een beetje op haastwerk. Als we een aantal cruciale sectoren weinig of niet hebben geraadpleegd, maak ik me toch wel wat zorgen. Daarmee wil ik niet zeggen dat ik hun mening ter zake volg.

Ik wil even ingaan op die wachtmodus. Ik heb vernomen dat de tijd die we het federale niveau geven om te studeren, een maand zou zijn. Klopt die termijn? Wil dat zeggen dat in de loop van februari het resultaat van de studie bekend zal zijn? Kunnen we dan overgaan tot een definitieve beslissing rond het Energiepact? Is dat de timing die u vooropstelt?

Minister Bart Tommelein: Voor alle duidelijkheid: de reacties die ik hier nu krijg, slaan allemaal op federale materie. De aanmelding bij Europa, de gascentrales enzovoort, dat zijn allemaal federale bevoegdheden. U vraagt mij nu dus om de federale bevoegdheden over te nemen. Dat ga ik dus niet doen. Ze zouden dat trouwens niet toestaan.

Al wat u zegt, staat wel degelijk in het Energiepact. U hebt gelijk, mijnheer Beenders, we moeten ... Als we gascentrales zullen bouwen... het is geen kwestie meer van 'misschien bouwen', we zullen ze bouwen want we kunnen niet anders. We hebben twintig jaar geleden in dit land niet beslist om andere dingen te doen. We hebben beslist om geen nieuwe kerncentrales te bouwen. We hebben zelfs tot drie maal toe beslist om ze af te bouwen. We hebben nog niet zo lang geleden in de Kamer beslist om ze in 2025... En hier in dit parlement hebben we een resolutie goedgekeurd waarin staat dat dat het standpunt blijft van het Vlaamse Parlement. Dus, ja, ik wil wel hé.

Dat we zullen moeten aanmelden en dat we zullen moeten ondersteuningsmechanismen instellen, dat is overduidelijk. Trouwens, bij mijn weten, volgens mijn informatie, is federaal minister van Energie Marghem daar ook mee bezig en is er op dit moment een studie besteld die dat allemaal moet gaan regelen. Dat toont ook aan wat de 'sense of urgency' is van het Energiepact.

Als we één iets leren uit heel de discussie, dan is het dat het dringend is, dat het nu moet gebeuren, dat er beslissingen moeten vallen. We kunnen blijven over één element in het Energiepact discussiëren, maar ondertussen vergeten dat er een pak andere elementen in staan, onder andere de aanmelding van de procedures bij Europa. Iedereen weet dat, ik heb daar ook onlangs met de heren Gryffroy, Bothuynne en Schiltz nog over gepraat, dat zal moeten.

We zullen sowieso een transitie moeten regelen om de kerncentrales die zullen worden gesloten, vroeger dan 2025, op te vangen. Dat zal moeten gebeuren. Trouwens, er zijn een aantal gassites die klaarstaan om opgestart te worden, onder andere in de gemeente Dilsen-Stokkem, de burgemeester is hier aanwezig. De vergunningen zijn effectief klaar en het is slechts een kwestie van opstarten.

Rob Beenders (sp.a): Minister, ik vraag u helemaal niet om de bevoegdheden van de federale overheid over te nemen. Ik vraag u gewoon om uw autoriteit te gebruiken in het overleg dat u hebt met de vier ministers en om die sense of urgency te benadrukken. Dat was mijn oproep aan u.

Ik denk dat niemand had verwacht dat we nu in wachtmodus zouden zitten. Iedereen had gehoopt dat de beslissing al was genomen, en dan kon de volgende procedure al worden opgestart, dan kon de aanmeldingsprocedure van Europa al gebeuren. Nu we in wachtmodus zitten, moeten we daar niet op wachten. Ik vraag u als minister om – door dit interfederale Energiepact hebt u veel overlegd met de andere ministers, het zijn dezelfde partijen in de verschillende regeringen – geen 'crucialiteit' verloren te laten gaan. Het zou jammer zijn, mochten we achteraf tot de conclusie komen dat we de timing niet halen omdat we nu tijd verliezen, en een volgend probleem creëren terwijl we nu kunnen anticiperen. Dat is het enige dat ik u vraag.

Johan Danen (Groen): De kwestie rond de timing blijft bestaan. Ik heb geen antwoord gekregen op die vraag. Dus ik stel ze opnieuw. Klopt het dat er in de loop van februari een definitieve studie komt waarop we vrij snel kunnen komen tot een definitieve beslissing? Of klopt dat niet?

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Bart Tommelein, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de mogelijke gevolgen voor windturbineprojecten in Vlaanderen van het vernietigingsarrest van de Raad van de State van 16 november 2017 – 617 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Nevens

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, ik zal de mondelinge toelichting van mijn vraag wat korter houden dan de schriftelijke versie. Ik denk dat alle collega's hier, of toch degenen die geïnteresseerd zijn, de vraag gelezen hebben of zelfs hebben voorbereid.

De aanleiding voor mijn vraag was inderdaad een besluit van de Waalse Regering dat een aantal zaken regelde inzake de inplanting van windmolens zoals

exploitatie, geluid, periodieke slagschaduw, toegestane magneetvelden en nog andere. Blijkbaar leidde dat tot een versoepeling van de geluidsnormen en de slagschaduw. Er werd een beroep ingesteld tegen het besluit bij de Raad van State.

De Raad van State heeft dit besluit vernietigd. Over deze sectorale voorwaarden voor windmolenparken had de Raad van State een prejudiciële vraag gesteld aan het Europees Hof van Justitie. Daarvoor verwijs ik naar mijn tekst. Samengevat zouden we kunnen zeggen dat het Europees Hof gesteld heeft dat er een milieueffectenrapport zou moeten worden opgemaakt of toch aan een aantal voorwaarden zou moeten worden voldaan om windmolenparken te plaatsen. De Raad van State heeft het arrest van het Europese Hof van Justitie gevolgd. Dat betekent dat er in Wallonië een juridisch probleem ontstaan is voor de windturbineparken, waar een aantal gevolgen aan verbonden zijn.

Minister, mijn vraag werd ingegeven door een aantal mensen die me daarover hebben gecontacteerd. Gaat u ermee akkoord dat door dit arrest rechtsonzekerheid dreigt voor tal van onshorewindturbineprojecten? Hebt u overlegd met minister Schauvliege? Wat is überhaupt het gevolg van dit arrest van het Europees Hof van Justitie en de uitspraak van de Raad van State wat betreft Wallonië? Heeft dat ook gevolgen voor de Vlaamse regelgeving wat betreft de sectorale normen? Welke impact heeft dit arrest? Ik vind het daarom spijtig dat de vragen op de agenda verwisseld zijn. Wat zou dit voor gevolgen kunnen hebben met betrekking tot het luik van de productie van hernieuwbare energie in het licht van het interfederale Energiepact?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Sintobin, de problematiek van de arresten-D'Oultremont van het Hof van Justitie en de Raad van State is inderdaad bekend. Op basis van het betreffende arrest van het Hof van Justitie, dat inderdaad door de Raad van State werd gevolgd, staat het vast dat wanneer wetgeving het kader vormt voor het verlenen van vergunningen, deze ook onder het toepassingsgebied van de plan-MER-richtlijn valt. Het gaat om een principiële arrest met een ruim toepassingsgebied.

De kern van deze rechtspraak betreft echter niet een inhoudelijke discussie maar eerder een vormgebrek. Deze materie behoort tot de bevoegdheid van mijn collega-minister Schauvliege. Dit is een complex juridisch probleem en minister Schauvliege is betreffende deze problematiek en de draagwijdte van deze rechtspraak momenteel druk het arrest aan het bestuderen. Ook de administratie doet dat. Aangezien deze analyse nog aan de gang is, zou het onkies zijn om op dit moment als minister van Energie daarover uitspraken te doen. Ik hoop dat men begrip heeft voor het feit dat ik dat ook niet zal doen. Indien u meer informatie nodig hebt betreffende deze problematiek en deze bevoegdheid, wendt u zich het best tot mijn collega Schauvliege.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, dank u wel. Ik heb er alle begrip voor dat u niet nader kunt ingaan op de vragen. Ik heb daarom ook gevraagd of er overleg was met de bevoegde minister Schauvliege. Het is inderdaad een complex juridisch probleem dat nader bestudeerd moet worden. Als het arrest ten gronde is bestudeerd, zal ik haar vragen welke gevolgen dit zal hebben. Het is belangrijk dat wij zo snel mogelijk weten welke de gevolgen van dit arrest zullen zijn, want het kan, zoals u zelf zegt, wel een grote impact hebben op een en ander. Wanneer ik minister Schauvliege hierover heb ondervraagd en meer weet, dan kom ik bij u terug.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de aangekondigde Nederlandse volumebeperking van de productie van aardgas en de gevolgen voor Vlaanderen in het algemeen en de omvorming van de gasnetten in het bijzonder – 796 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de voorbereiding van de overschakeling van laag- naar hoogcalorisch aardgas – 851 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Nevens

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): De vraag gaat over de overschakeling van laagcalorisch naar hoogcalorisch aardgas. Het is een vraag die drie maanden geleden ook werd gesteld in deze commissie, maar de problemen in Nederland blijven zich opstapelen. Daar is een beving geweest met een magnitude van 3,4 op de schaal van Richter. Die bevingen worden toegeschreven aan de gasontginning in dat gebied.

Momenteel is er nog geen eenduidigheid over de totale kostprijs. Er circuleren veel te veel verschillende bedragen. Er is ook overleg geweest tussen u en de installateurs, of dat was althans afgesproken in de commissievergadering van 4 oktober 2017. Ik heb mijn bezorgdheid hierover al verschillende keren uitgedrukt. Als de ombouw versneld moet worden, dan riskeren we om technisch personeel tekort te komen. Op die manier ontstaat er druk langs deze kant. Als het niet wordt versneld, dan moet er aardgas worden ingevoerd dat geproduceerd is door rijk aardgas arm te maken. Dat is zowel energetisch als kostprijsmatig een slechte zaak.

Omdat het recent opnieuw in het nieuws is geweest, wil ik u toch opnieuw enkele vragen stellen. Wat is uw standpunt over de huidige timing inzake de afbouw van de import van aardgas uit Nederland? Is er op basis van de proefprojecten duidelijkheid over de kostprijs? Is dat nog steeds ongeveer 1 miljard euro? Is het nationaal fonds voor de financiering van deze overschakeling reeds opgericht? Hoe ver staat het daarmee? U zou dit bespreken op het Overlegcomité. Wat is de stand van zaken van de omschakeling in Vlaanderen? Wat zijn de conclusies van het overleg met de installateurs van oktober 2017? Er bestond een perceptieprobleem. U zou met de installateurs rond de tafel gaan zitten om te kijken hoe u daaruit kon geraken en om er bijvoorbeeld voor te zorgen dat de gasinstallaties effectief om de twee jaar worden nagekeken. Dat zou toekomstige investeringen kunnen vermijden. Hoe kan de communicatie worden verbeterd? Ik weet dat er lokaal heel wat initiatieven worden genomen om te communiceren. Anderzijds is er wel het fenomeen dat er in de nationale pers telkens schrikberichten vanuit Nederland komen waardoor mensen bang zijn dat er straks geen aardgas meer zal zijn.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Begin januari beefde de aarde opnieuw in Nederland, ditmaal in de gemeente Loppersum in de provincie Groningen. Minstens 300 gezinnen liepen schade aan hun woning op. Er wordt breed erkend dat deze beving te maken heeft met de gaswinning. De politieke gevolgen bleven niet uit. De Nederlandse Energieminister stelde dat hij de gaswinning verder wil beperken. Dit heeft mogelijk gevolgen voor de leveringen aan ons land, aangezien wij

een groot deel van het Nederlands gas importeren. De dagen en weken na de indiening van deze vraag om uitleg is dat nog eens des te meer gebleken.

Minister, had u contact met de Nederlandse Energieminister? Welke impact heeft de aangekondigde volumebeperking op de gaslevering aan Vlaanderen? Hoe absoluut zijn de gasleveringscontracten? Is er in schadebedingen voorzien bij het niet nakomen van de leveringsverplichting? We spraken in de commissie al regelmatig over de omvorming van ons gasnet. Mijn fractie heeft daar vragen bij omdat je door een massale omvorming het risico loopt op een lock-in-effect. Je investeert nu in iets wat min of meer oké is, maar op die manier vertraag je of sluit je latere betere instrumenten uit. Bent u naar aanleiding van de nieuwe problemen in Nederland bereid om die omvormingsagenda te herzien zodat een echte transitie gerealiseerd kan worden?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: In het regeerakkoord van onze noorderburen werd een vermindering van de gaswinning aangekondigd. Minister Wiebes heeft vervolgens een brief aan de Tweede Kamer geschreven waarin hij stelt dat het productieniveau van de gaswinning in Groningen omlaag moet. In de plenaire vergadering op 16 januari 2018 heeft de minister toegelicht dat de verschillende mogelijkheden om de vraag te verminderen in kaart worden gebracht. Hij denkt hierbij aan het afschaffen van de verplichting op een gasaansluiting bij nieuwbouw – In Vlaanderen hebben we dat ook al afgebouwd –, het versneld omschakelen van grootverbruikers, de bouw van een stikstofinstallatie en de export.

Minister Wiebes heeft verklaard dat hij nog gesprekken zal voeren met de buurlanden die fysiek afhankelijk zijn van het Groningengas en die volgens hem "al met ons best ambitieuze afspraken hebben gemaakt over de afbouw." Aangezien nog niet duidelijk is hoe groot de aangekondigde volumebeperking zal zijn en welke maatregelen minister Wiebes ten gevolge van de recente gebeurtenissen zal treffen, is de impact moeilijk in te schatten.

Het is moeilijk de omvormingsagenda vanuit Vlaanderen te herzien. De tijdslijn is opgesteld door Synergrid, de federatie van de netbeheerders elektriciteit en aardgas in België. Het betreft hier voornamelijk de bevoorradingszekerheid, wat een federale materie is. Ondertussen heb ik in de pers gezien dat in bepaalde gemeenten effectief volop aan de omschakeling wordt gewerkt.

Wat ik als minister uiteraard wel doe, is mensen ertoe aanzetten in plaats van gas meer hernieuwbare energie, zoals warmtepompen en warmtenetten te gebruiken. Verder hebben we de doelstelling in verband met de gasaansluiting losgelaten. In het Warmteplan zijn de eerste aanzetten gegeven. Ook in het licht van het interfederaal energiepact wordt hier verder aan gewerkt.

Volgens de huidige timing is de afbouw van de import van aardgas uit Nederland voorzien tegen 2030. Tot nu toe is er geen melding van gemaakt dat Nederland de contracten niet zal nakomen. Minister Wiebes heeft verklaard dat hij zal nagaan wat mogelijk is. Die maatregelen hebben veeleer betrekking op de grootverbruikers. Er is alleszins nog geen officiële melding door de Nederlandse Regering geweest dat de contracten niet zouden worden nagekomen.

We hebben met de andere gewesten en met de federale overheid de nodige afspraken gemaakt om het haalbaar te maken de volledige afbouw tegen 2030 te realiseren. Dit plan start in 2018 en zal tegen eind 2019 worden afgerond. Zoals ik al eerder in deze commissie heb gesteld, wordt de totale financieringskost van de omschakeling van laag- naar hoogcalorisch aardgas op 500 miljoen euro geschat. Om ervoor te zorgen dat alle Belgische aardgasverbruikers, zowel gezinnen als bedrijven, in gelijke mate bijdragen aan de kosten ten gevolge van de

aanpassing van het distributienet, ongeacht waar ze wonen of zijn gevestigd, heeft de Federale Regering in het regeerakkoord voorzien in de oprichting van een nationaal fonds. In dit verband hebben de medewerkers van de vier ministers van Energie op 17 oktober 2018 overleg gepleegd. In navolging van deze vergadering zullen de ministers, op uitnodiging van minister Marghem, opnieuw samenkomen.

Na het overleg met de installateurs in oktober 2017 heeft de FOD Economie de modelbrieven ter beschikking gesteld van de bevoegde technici. Die brieven bevatten informatie voor de klant over de verplichtingen in het licht van de conversie van laag- naar hoogcalorisch gas. In samenwerking met de Associatie voor Thermische Technieken van België (ATTB), heeft de vereniging Gas.be een gedragscode opgesteld voor de geschiktheidscontrole voor de conversie van laag- naar hoogcalorisch gas. Die gedragscode is ter beschikking gesteld van de bevoegde technici en bevat onder meer een model van controleverslag met de termijnen waarbinnen, indien nodig, aanpassingen aan de installatie moeten gebeuren. Het controleverslag wordt na de eerste controle aan de gebruiker of eigenaar van het toestel overhandigd. In de communicatie ten aanzien van de burger wordt duidelijk gemaakt dat de controle voor de gasconversie met de tweejaarlijkse controle kan samenvallen. Dit valt onder de bevoegdheden van minister Schauvliege.

Wat de communicatie betreft, is er voor de burger de centrale website www.gasverandert.be. Voor specifieke informatie verwijst deze website door naar de websites van de regio's en van de distributienetbeheerders. In Vlaanderen zijn dat Infrax en Eandis. De distributienetbeheerders informeren de gemeentebesturen en hun klanten wanneer hun gemeente aan de beurt is voor de gasconversie. De timing van de verzending van de brieven is afhankelijk van de timing van de conversie. Normaal gezien, gebeurt dit twee tot drie jaar op voorhand. Daarnaast zijn modelbrieven beschikbaar die de bevoegde technicus naar zijn klant kan versturen. Dit betekent dat de klant langs drie kanalen wordt benaderd, namelijk door de distributienetbeheerder, door het gemeentebestuur en door de bevoegde technicus. De technische informatie voor de bevoegde technici is terug te vinden op de website van Gas.be en slaat onder meer op de gedragscode en op de geplande informatiesessies.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord, dat uiteraard niet veel verschilt met het antwoord dat u drie maanden geleden hebt gegeven. We blijven in hetzelfde probleem rondraaien als in een hete soep. Ik verklaar me nader.

Het is natuurlijk gemakkelijk te stellen dat de tijdlijn wordt bepaald door Synergrid. Het draait dan om de bevoorrading, wat een federale bevoegdheid is. Ik wil erop wijzen dat het in Vlaanderen om 920.000 gezinnen gaat. De rest zit in Wallonië en in Brussel. Dit betekent dat 62 procent van het probleem in Vlaanderen zit, maar we zijn wel afhankelijk van die federale bevoegdheid.

Ik heb de teksten nu niet bij me, maar volgens mij heb ik sinds eind 2014 bijna om de zes maanden dezelfde vraag om uitleg gesteld. Zou het niet beter zijn het heft in eigen handen te nemen en al vroeger met die omschakeling te starten? Op een bepaald ogenblik zullen we problemen krijgen met de vakmannen. Ik vind dat we vroeger moeten omschakelen.

Minister, u hebt verklaard dat u nog geen melding hebt ontvangen dat het contract niet zal worden nagekomen. Dat klopt. Ik geloof u volledig. U hebt tevens verklaard dat de tendens is dat de impact moeilijk in te schatten valt. Als er zeer frequent kleinere aardbevingen in de regio zijn, zal de Nederlandse minister, met andere woorden, ook onder druk komen te staan. Hij kan wel

tovertrucs uithalen met zijn stikstofinstallatie en de grote industrie uitschakelen, maar op een bepaald ogenblik zal hij misschien wel met andere landen negotiëren. Misschien zal de kostprijs dan ook gedeeltelijk worden doorgerekend.

Maar als wij sneller klaar staan, hebben we ze ook sneller niet nodig, als ik het zo mag uitdrukken. Dat is een mes dat langs twee kanten snijdt. Dat mis ik nog altijd in uw antwoord.

Het gaat hier over de kostprijs, dat is toen ook gemeld, men heeft het over ongeveer 200 miljoen euro aan distributienetkosten en over 40 à 50 miljoen euro aan transportnetkosten. Volgens een schatting van Synergrid uit 2014 – het is intussen 2018 – gaat het over 250 miljoen euro voor de gezinnen bij de omvorming van eventueel een zeer oude ketel. Dat blijft echter een schatting. Kan die schatting nu echt niet worden verfijnd?

Op 17 oktober was er opnieuw Overlegcomité, als ik het goed heb begrepen, maar daar is weer niets beslist over dat nationaal fonds. Straks zijn we 2029 en zijn we daar nog over aan het discussiëren, maar intussen worden er wel kosten gemaakt door de transport- en distributienetbeheerders. Hoe moeten zij dat dan verrekenen? Moeten zij dat op een wachtrekening plaatsen en daar intresten bij rekenen? Of zullen ze, zoals u de vorige keer hebt gezegd, op een bepaald moment toch moeten overwegen om aan de regulator te vragen een methodologie uit te werken om de kosten en de tarieven op een bepaalde manier te behandelen?

Ik wil me excuseren omdat ik die vraag telkens opnieuw stel, maar ze is dan ook prangend. Ik herhaal dat die Hollanders ons op een bepaald moment met de rug tegen de muur zullen plakken. De vraag is dan of we klaar staan of niet om hen terug te plakken.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Het klopt inderdaad dat het regeerakkoord in Nederland bepaalt dat de productie van gas zal verlagen van 21,6 naar 20 miljard kubieke meter. Dat is een verlaging van 7 à 8 procent. Naar aanleiding van de recente bevingen heeft men echter gesteld dat het niet langer houdbaar is om toch nog 20 miljard kubieke meter op te halen. Die afspraak lijkt niet haalbaar. En zoals de heer Gryffroy terecht zegt, zijn er oplossingen mogelijk door bijvoorbeeld bijkomend stikstof te mengen en dergelijke. Wanneer men het volume dermate laat dalen, dan zal de installatiecapaciteit te klein worden om de bevoorradingszekerheid te garanderen. Ik maak me daar zorgen over. Ik besef dat het hier over een federale materie gaat, maar de omvorming is dan weer een Vlaamse materie, het gaat hier dus over zaken die gemengd zijn.

Ik vind dat wij de lokale besturen en eventueel ook de intercommunales moeten faciliteren en stimuleren om meer werk te maken van warmtenetten. Ik heb de stellige indruk dat lokale besturen voor een stuk aan hun lot worden overgelaten. Grote steden zijn wel in staat om de nodige expertise in te huren of kopen of via de intercommunales die daarrond zijn opgericht of die zich ertoe hebben verbonden dat te doen. In een aantal andere gevallen is het heel moeilijk om dat te realiseren. Ik zou dan ook willen vragen om gemeentebesturen te faciliteren en te stimuleren om eerst na te gaan of een warmtenet mogelijk is en pas in tweede instantie tot die ombouw over te gaan. Ik besef dat dit niet massaal zal zijn, maar elk beetje helpt.

U zegt ook dat u warmtepompen wilt inzetten, maar u weet toch dat een gasnet de grootste concurrent is van een warmtepomp. Wanneer mensen de keuze hebben, zullen ze eerder opteren voor gas, en dat kunnen we missen als kiespijn. Ook daar vraag ik dus bijkomende maatregelen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Het antwoord van de minister geeft inderdaad duidelijk aan dat we ons ook niet moeten blindstaren op het huidige gasverbruik. Warmtepompen en warmtenetten, waar de heer Danen naar verwijst, zijn inderdaad een zeer interessant alternatief, maar niet overal. Het kan best zijn dat het op sommige plekken veel interessanter is om een warmtepomp te installeren en op andere plakken een warmtenet. De netbeheerders zijn zich daar ook van bewust, er worden tal van casestudies uitgebouwd. Ik denk dan ook niet dat het een probleem is dat gemeenten nu niet weten wat er mogelijk is en wat er gebeurt. Ik denk dat de werking van de intercommunale werkmaatschappij daar voldoende stevig is.

Verder denk ik dat het minder angstaanjagend is dan de heer Gryffroy doet uitschijnen. Ik denk niet dat we in een gasoorlog met Nederland zullen terechtkomen. Ik heb begrepen dat de relaties met onze noorderburen uiterst goed zijn, zeker tussen de ministers van Energie. Dat zal de minister wellicht zelf bevestigen of niet.

Verder is het een beetje wachten op dat fonds. Het is belangrijk dat we daar de vinger aan de pols houden en federaal minister Marghem op tijd en stond herinneren aan de urgentie om dat fonds tijdig in werking te laten treden.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Ik ben uiteraard even bezorgd als de collega's maar ik stel voor om in al die geledingen waar wij ook in zitten als vertegenwoordigers of als partijen, harder op de nagel kloppen. Dat het federale regeerakkoord moet worden uitgevoerd, is een zaak van de Federale Regering, waar tot nader order vier partijen in zitten. Mijnheer Gryffroy, u kunt wel naar mij wijzen, maar u bent in die regering de grootste partij. Ik heb het er wel een beetje mee gehad dat telkens wanneer u zelf verantwoordelijkheid draagt, u de bal naar mij gooit met de vraag om op te lossen waar de vertegenwoordigers van het federale parlement of van de Federale Regering niet in slagen.

De distributienetbeheerders zouden sneller moeten gaan. Welnu, dat vertegenwoordigers van de politieke partijen in Infrax op de nagel kloppen dat het sneller moet gaan. Ik heb aan de distributienetbeheerders formeel niets te zeggen, mijnheer Gryffroy, en u weet dat. Ik ben de minister van Energie. Ik kan iets vragen, maar waar het beslist wordt, zit u zelf in, niet ik. Ik vind het allemaal heel mooi om hier te vragen: wat als, wat als, wat als. Ik heb mijn ding al gedaan. Ik heb dit op het Overlegcomité gebracht. Als we dan op een bepaald moment vaststellen dat het niet vooruitgaat met dat federale regeerakkoord waarin staat dat er een nationaal fonds zal worden geïnstalleerd, dan vindt u dat ik als Vlaams minister in de plaats zou moeten treden van de federale minister van Energie. Ik pas daarvoor: elk heeft zijn bevoegdheden. Ik ben een man die de bevoegdheden in dit land respecteert. Op dat vlak ben ik iemand die het federalisme aanvaardt.

Ik heb echter de indruk dat sommige mensen daar heel veel moeite mee hebben: als de federale overheid iets niet doet, dan moet de Vlaamse het maar doen, ook op het Belgische niveau. Daar zijn ministers voor, hé.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik denk dat de energieposten in België en de regio's worden bezet door dezelfde politieke familie, en dat dat misschien net iets handiger praat. U moet ons dus niet met de vinger wijzen.

Het staat in het regeerakkoord. Dan vraagt u ook maar aan Marghem dat ze het regeerakkoord uitvoert.

Minister Bart Tommelein: Vraag misschien aan mijnheer De Wever dat hij het aan mijnheer Reynders zegt. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik denk dat de burgers weinig hebben aan dit soort politieke spelletjes. Ik denk dat ze oplossingen willen, zodat ze niet in de problemen geraken met die gaslevering en ook echt kunnen kiezen voor alternatieven. Ik roep er nogmaals toe op om die ook ten volle uit te werken en ten volle de bevoegdheid ter zake te gebruiken.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.